

Orgán amháin i mbun oibre: imscrúdú a dhéanamh ar an gcroí

Súil thapa ar an gceacht

Cuir tús leis an gceacht tríd an gcuisle ag caol na láimhe a mhothú agus trí fhiafraí den rang cad a chuireann ag bualadh níos tapúla í. Cuireann na daltaí an croí, na scamhóga agus orgáin eile ina n-áit ar an uirlis lipéadaithe léaráide, agus ansin roghnaíonn gach grúpa dhá ghníomhaíocht a dhéantar san áit chéanna le cur i gcomparáid leis an scíth. Pleanálann siad an tástáil chothrom ar an bpleanálaí idirghníomhach, déanann siad trí chomhaireamh cuisle 15 soicind do gach gníomhaíocht, agus cuireann siad ciorcal timpeall ar an luach láir sa Dialann Imscrúdaithe. Cuirtear luachanna láir an ranga le chéile i mbarrachairt faoi na lipéid 'ar scíth', 'níos séimhe' agus 'níos bríomhaire', agus ina dhiaidh sin bíonn comhrá gearr ann faoin gcaoi a gcoinníonn gluaiseacht laethúil an croí láidir.

Cuspóirí foghlama

- An croí a aimsiú i measc na bpríomhorgán i gcorp an duine
- Imscrúdú cothrom ar an gcuisle a dhearadh agus a dhéanamh, ag roghnú gníomhaíochtaí le cur i gcomparáid agus ag tomhas arís agus arís eile
- An fhianaise a bhailigh an rang ar fad le chéile a úsáid chun a mhíniú cad a chuireann an croí ag obair níos crua agus conas a choinníonn gníomhaíocht sláintiúil é

Roimh an gclog: réiteach

Priontáil leathanaigh na Dialainne Imscrúdaithe an lá roimh an gceacht. Bailigh stopuaireadóirí (nó socraigh an t-amadóir ar an scáileán) agus glan spás beag urláir do gach grúpa le haghaidh máirseála nó damhsa san áit chéanna. Faigh amach go discréideach cé hiad na daltaí nach bhfuil cead acu aclaíocht a dhéanamh, agus tabhair ról an choimeádaí ama nó an taifeadóra dóibh.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
stopuaireadóir	1	grúpa	trealamh na scoile	clog sa seomra ranga a thaispeánann na soicindí, nó an t-amadóir ar an scáileán ar an gclár bán idirghníomhach
Leathanaigh na Dialainne Imscrúdaithe	1	dalta	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	páipéar línithe ar a bhfuil dhá chuid le ceannteidil, cóipeáilte ón gclár
páipéar garbh chun cleachtadh a dhéanamh ar an gcomhaireamh	1	grúpa	seomra ranga	cúl bileoige oibre athúsáidte

Pointe sábháilteachta

Ní bhíonn ach ról an choimeádaí ama nó an taifeadóra ag aon duine nár cheart dó nó di aclaíocht a dhéanamh. Stop aon dalta atá mílítheach, a bhfuil meadhrán air nó uirthi, nó a bhfuil giorra anála air nó uirthi. Coinnigh gach gníomhaíocht san áit chéanna: ná bíodh aon rásaíocht timpeall an tseomra.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Coinnigh na stopuaireadóirí sa bhosca. Iarr ar chúpla dalta deonach an chuisle ag caol na láimhe a aimsiú le dhá mhéar; bain triail as an muineál go réidh más gá, agus ná brúigh go crua riamh. Bailigh dhá smaoineamh nó trí faoi cad a d'fhéadfadh an buille croí a bhrostú, agus ansin bog ar aghaidh.
- **Cá bhfuil an croí suite?:** Oscail an uirlis idirghníomhach lipéadaithe agus na scamhóga, an croí, an goile agus na stéigeacha lasmuigh den léaráid. Lig don rang iad a chur ina n-áit sula ndeimhníonn tú an freagra: an croí beagán ar chlé ón lár, agus na scamhóga ar gach taobh de. Coisc an líníocht de chroí Vailintín i bhfad ar chlé.
- **Cad a thástálfaimid?:** Socraigh an téama, ach lig do gach grúpa dhá ghníomhaíocht shábháilte a dhéantar san áit chéanna a roghnú le cur i gcomparáid leis an scíth. Éist le dhá thuar nó trí os ard. Taispeáin na trí chatagóir choiteanna ionas go mbeidh a fhios ag gach grúpa cé acu den dá rogha atá níos séimhe agus cé acu atá níos bríomhaire.
- **Ár dtástáil chothrom a phleanáil:** Stiúir an pleanálaí tástála cothroime ar an gclár bán idirghníomhach: athraigh an ghníomhaíocht, tomhais an chuisle, agus coinneigh na rudaí seo mar an gcéanna: an t-am comhairimh, an duine a dtomhaistear a chuisle, agus an aclaíocht a mhaireann nóiméad amháin. Léirigh d'imscrúdú féin beo os comhair an ranga (scíth ar dtús, ansin máirseáil), agus ansin siúil timpeall ionas nach mbeidh ach rud amháin sa chuid Athraigh ar gach leathanach den Dialann.
- **Ár gcuislí a thomhas:** Ainmnigh na trí ról ar an gclár agus cleacht aimsiú na cuisle uair amháin leis an rang ar fad. An scíth ar dtús, le trí chomhaireamh ina suí; ansin gach ghníomhaíocht mar thrí iarracht iomlána: nóiméad amháin den ghníomhaíocht agus ansin comhaireamh. Abair os ard go bhfreagraíonn an scíth agus gníomhaíocht amháin a rinneadh go cruinn an cheist cheana féin. Ná déan deifir le dara gníomhaíocht.
- **Ár léamha a thaifeadadh go cúramach:** Léirigh conas 22, 18, 20 a chur in ord agus ciorcal a chur timpeall ar 20 sula dtosaíonn na grúpaí ar a n-uimhreacha féin. Siúil timpeall agus seiceáil go bhfuil trí thriail ann, luach láir le ciorcal timpeall air, agus na haonaid scríofa mar bhuillí in 15 soicind: gan aon abairtí conclúide measctha isteach sna sonraí.
- **Torthaí an ranga a chur le chéile:** Cuir lipéid na dtrí chatagóir i líne arís agus iarr ar gach grúpa a rá cén ghníomhaíocht atá i ngach catagóir sula gcuirtear aon uimhreacha isteach. Oscail an taifeadán sonraí; ní ghlaonn na grúpaí amach ach lipéad na catagóire agus luach láir na cuisle. Má bhíonn barra ag dul i gcoinne an phatrúin, fiafraigh cad a d'fhéadfadh a bheith imithe amú seachas é a chaitheamh i leataobh.
- **Cad a choinníonn croí sláintiúil?:** Faigh amach ón rang, ag féachaint ar an gcairt, gur ardaigh gníomhaíocht níos bríomhaire an chuisle, agus ansin déan idirdhealú idir comhairimh ghearra an lae inniu agus staidéir níos faide a nascann gluaiseacht rialta le caidéal croí níos láidre. Iarr orthu labhairt lena bpáirtí faoi bhealach amháin a mbogann siad cheana féin gach lá; críochnaigh le 30 soicind d'análú suaimhneach ionas go socróidh na cuislí.

Cad ba cheart a fheiceáil

Is minic a bhíonn comhairimh 15 soicind ar scíth don aois seo timpeall 20 nó beagán os a chionn; ba cheart do ghníomhaíocht níos bríomhaire san áit chéanna an luach láir a ardú, ionas go n-ardaíonn barraí an ranga ó 'ar scíth' go 'níos séimhe' go 'níos bríomhaire'. Bíonn éagsúlacht mhór sna huimhreacha cruinne ó pháiste go páiste: is é an patrún ag ardú atá tábhachtach. Nuair a thiteann cuisle grúpa tar éis aclaíochta, is iondúil gur chaill siad an buille, gur thosaigh siad ag comhaireamh rómhall, nó go raibh siad as anáil cheana féin ag an tús; seiceáil an modh arís, ní an eolaíocht.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Tarraingíonn na daltaí an croí mar chroí Vailintín cartúin greamaithe ar an taobh clé ar fad den chliabh.** Ar an uirlis lipéadaithe léaráide, cuir an croí beagnach sa lár, beagán ar chlé, agus taispeáin na scamhóga ar gach taobh de. Iarr orthu a mbos a leagan ar a gcliabh, beagán ar chlé ón lár, tar éis dóibh máirseáil ar feadh tamaillín, chun an buille a mhothú.
- **Ceapann na daltaí go gciallaíonn cuisle níos tapúla le linn aclaíochta go bhfuil rud éigin mícheart nó contúirteach.** Taispeáin na barraí atá ag ardú agus abair gur matán é an croí atá ag freastal ar riachtanas an choirp le haghaidh níos mó ocsaigine. Is iad na comharthaí contúirte ná meadhrán, pian nó mothú breoite: sin an uair a stopaimid.
- **Déanann na grúpaí an ghníomhaíocht uair amháin, ansin déanann siad trí chomhaireamh ina suí, ceann i ndiaidh a chéile, agus glacann siad leo mar athdhéanamh.** Stop agus mínigh an modh arís: is éard atá i ngach triail ná gníomhaíocht iomlán nóiméad amháin agus ansin comhaireamh 15 soicind díreach ina dhiaidh. Le trí chomhaireamh ina suí tar éis babhta amháin, tomhaistear cuisle atá ag titim, ní an staid chéanna.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Cuir páirtí leis an bpáiste atá ag scríobh síos na dtorthaí chun na trí uimhir a chur in ord agus ciorcal a chur timpeall ar an luach láir. • Glac leis an scíth agus gníomhaíocht amháin a rinneadh go cruinn mar rath iomlán; cuireann an chomparáid sin le cairt an ranga fós.	• Spreag na daltaí le smaoineamh ar an bhfáth a bhféadfadh an luach láir ar scíth a bheith difriúil idir dhá ghrúpa, fiú nuair a úsáidtear an modh céanna. • Má rinneadh an scíth agus gníomhaíocht amháin go cruinn, cuir an dara gníomhaíocht a roghnaíodh leis sula gcuirtear na torthaí le chéile.	• Breac síos dara tuar: cad a tharlódh tar éis dhá nóiméad iomlána den ghníomhaíocht is bríomhaire? • Déan measúnú criticiúil ar bharra atá ag titim ar chairt an ranga. Cén riail den tástáil chothrom, b'fhéidir, a bhris an grúpa sin?

Nasc traschuraclaim

Nasc leis an snáithe Sonraí sa Mhatamaitic: cuir trí léamh in ord chun an luach láir a fháil, agus léigh an barra is airde mar an ghníomhaíocht is mó a d'ardaigh an chuisle ar fud an ranga.

